

ประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการจัดระบบองค์การของผู้ขอรับใบอนุญาต
เป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานเกี่ยวกับกรรมวิธี หรือกระบวนการจัดการที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร
: สำหรับหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๕ (ฉบับที่ ๖)
พ.ศ. ๒๕๖๕

ตามที่ได้มีประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการจัดระบบองค์การของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานเกี่ยวกับกรรมวิธี หรือกระบวนการจัดการที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร : สำหรับหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ ประกาศ (ฉบับที่ ๓) ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ประกาศ (ฉบับที่ ๔) ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ และประกาศ (ฉบับที่ ๕) ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕ ไปแล้ว นั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑ (๑) ของประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐาน ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐาน (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เลขที่การสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ จึงให้เพิ่มเติมภาคผนวกสำหรับหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชผัก และพืชต้นอ่อน (มกษ. ๒๕๑๑-๒๕๖๕) เป็นภาคผนวกแนบท้ายหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตามประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการจัดระบบองค์การของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานเกี่ยวกับ กรรมวิธี หรือกระบวนการจัดการที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร : สำหรับหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕

ประกาศ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายพิศาล พงศาพิชน์)

เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

ภาคผนวก
หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
(Certification Scheme for Good Agricultural Practices)

ภาคผนวก 19 : หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
สำหรับพืชงอกและพืชต้นอ่อน

1. ขอบข่าย

ภาคผนวกนี้กำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมสำหรับการตรวจประเมินและให้การรับรองตามมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชงอกและพืชต้นอ่อน (มกษ. 2511-2565)

2. ข้อกำหนด

ข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชงอกและพืชต้นอ่อน แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

2.1 ข้อกำหนดหลัก (major requirements) หมายถึง ข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติ หากบกพร่องจะส่งผลกระทบต่อทางตรงหรือรุนแรงต่อพืชงอกและพืชต้นอ่อนทำให้ผลิตผลไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค หรือคุณภาพไม่เหมาะสมต่อการบริโภค หรือเป็นข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.2 ข้อกำหนดรอง (minor requirements) หมายถึง ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ หากบกพร่องจะส่งผลกระทบต่อพืชงอกและพืชต้นอ่อนทำให้ผลิตผลมีความเสี่ยงต่อความไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค หรืออาจทำให้คุณภาพไม่เหมาะสมในการบริโภค

3. เกณฑ์การตัดสิน

การตัดสินผลการตรวจประเมินว่าการปฏิบัติเป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ มีเกณฑ์ดังนี้

3.2.1 ผลการตรวจประเมินต้องเป็นไปตามข้อกำหนดหลักทุกข้อ

3.2.2 ผลการตรวจประเมินต้องเป็นไปตามข้อกำหนดรองไม่น้อยกว่า 60% ของข้อกำหนดรองทั้งหมด กรณีการตรวจประเมินเพื่อต่ออายุใบรับรองมาตรฐานในรอบต่อไป ต้องแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. ระดับของข้อกำหนด

ระดับของข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชงอกและพืชต้นอ่อน ให้เป็นไปตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับของข้อกำหนด

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
3.1 น้ำ	3.1.1 ต้องใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนของอันตรายต่อผลิตผล ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ประเมินความเสี่ยงของน้ำที่ใช้ หากมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของผู้บริโภคให้มีมาตรการป้องกัน ทั้งนี้ ให้มีการสูบน้ำเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนจากอันตรายทางเคมีหรือชีวภาพ หรือวิเคราะห์การปนเปื้อนจากทั้งอันตรายทางเคมีและชีวภาพ โดยห้องปฏิบัติการของทางราชการ หรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ และเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน	ข้อกำหนดหลัก
	3.1.2 ควรตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำด้านจุลินทรีย์ก่อโรคเพื่อเฝ้าระวังเป็นระยะ โดยห้องปฏิบัติการหรือชุดตรวจสอบเบื้องต้นที่ได้รับการรับรองจากทางราชการ ทั้งนี้ ความถี่ในการตรวจขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของน้ำที่ใช้	ข้อกำหนดรอง
	3.1.3 ต้องมีน้ำเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และมีคุณภาพเหมาะสมตามวัตถุประสงค์การนำไปใช้งาน	ข้อกำหนดหลัก
3.2 สถานที่ผลิต	3.2.1 ต้องอยู่ในบริเวณที่มีสภาพแวดล้อมไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนของอันตราย หากมีความเสี่ยงต้องมีมาตรการป้องกัน	ข้อกำหนดหลัก
	3.2.2 ควรออกแบบและวางผังของสถานที่ผลิตให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานและสามารถป้องกันการปนเปื้อนข้าม	ข้อกำหนดรอง
	3.2.3 ควรออกแบบโครงสร้างและส่วนประกอบของสถานที่ผลิตอย่างเหมาะสม สามารถป้องกันการเข้ามาของสัตว์พาหะนำเชื้อ บำรุงรักษา และทำความสะอาดและฆ่าเชื้อได้ง่าย เพื่อป้องกันการปนเปื้อนและไม่เป็นแหล่งสะสมของสิ่งสกปรก	ข้อกำหนดรอง
	3.2.4 ควรแยกบริเวณปฏิบัติงานเป็นสัดส่วนเพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้าม เช่น บริเวณรับและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ บริเวณเก็บรักษาวัสดุเพาะ บริเวณเตรียมและล้างเมล็ดพันธุ์ บริเวณเตรียมวัสดุเพาะ บริเวณเพาะเมล็ดพันธุ์ บริเวณบรรจุและเก็บรักษาผลิตผล บริเวณเก็บรักษาสารเคมี เช่น วัตถุอันตรายทางการเกษตร สารฆ่าเชื้อและสารทำความสะอาด หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้มีมาตรการป้องกัน	ข้อกำหนดรอง
	3.2.5 สถานที่หรือบริเวณเพาะพืชออกและพืชต้นอ่อนต้องอยู่ในสภาพที่ถูกละเลยลักษณะ	ข้อกำหนดหลัก

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
	3.2.6 ต้องมีแสงสว่างและการระบายอากาศที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานภายในสถานที่ผลิต	ข้อกำหนดหลัก
3.3 เมล็ดพันธุ์และวัสดุเพาะ	3.3.1 ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ เช่น มีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูงมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ และไม่มีการคลุกหรือเคลือบด้วยวัตถุอันตรายทางการเกษตร	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.2 ต้องคัดเลือกวัสดุเพาะที่มีคุณภาพเหมาะสมและตรวจสอบสภาพก่อนการใช้งาน หากมีการใช้วัสดุเพาะที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ก่อโรค ต้องมีมาตรการจัดการก่อนการนำมาใช้	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.3 ควรจัดทำบัญชีรายชื่อและบันทึกข้อมูลของแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์และวัสดุเพาะ พร้อมทั้งระบุปริมาณ วันเดือนปีที่จัดซื้อ	ข้อกำหนดรอง
3.4 วัตถุอันตรายทางการเกษตรและสารเคมีอื่น ๆ	3.4.1 หากมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรระหว่างกระบวนการเพาะ ต้องใช้ตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร	ข้อกำหนดหลัก
	3.4.2 กรณีที่มีหลักฐานหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรไม่ตรงตามคำแนะนำ ต้องวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลิตผลโดยห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพเพื่อวิเคราะห์สารพิษตกค้าง และเก็บผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน กรณีผลการวิเคราะห์สารพิษตกค้างมีค่าเกินมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ใน มกษ. 9002 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง สารพิษตกค้าง: ปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุด มกษ. 9003 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง สารพิษตกค้าง: ปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุดที่ปนเปื้อนจากสาเหตุที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ หรือข้อกำหนดในกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ต้องตรวจสอบหาสาเหตุของปัญหาและดำเนินการแก้ไขหรือป้องกัน รวมทั้งบันทึกข้อมูลสาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไขหรือป้องกันไว้	ข้อกำหนดหลัก

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
	3.4.3 หากมีการใช้สารฆ่าเชื้อหรือสารทำความสะอาด เช่น แคลเซียมไฮโปคลอไรต์ กับเมล็ดพันธุ์ก่อนนำมาเพาะเพื่อจัดการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ก่อโรคที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ผลิต ทั้งระยะเวลาการใช้ อัตราความเข้มข้นของสาร และมีมาตรการป้องกันเมล็ดพันธุ์ ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนซ้ำของจุลินทรีย์ก่อโรค	ข้อกำหนดหลัก
	3.4.4 หากมีการใช้สารฆ่าเชื้อหรือสารทำความสะอาดในบริเวณ การผลิต เครื่องมือและอุปกรณ์ ต้องใช้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามข้อกำหนดในกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ข้อกำหนดหลัก
	3.4.5 ต้องจัดทำบัญชีรายชื่อวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรและ สารเคมีที่เก็บไว้ในบริเวณเก็บรักษา และบันทึกการใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรและสารเคมีดังกล่าว โดยมีข้อมูลดังนี้ ชื่อสาร วันที่ใช้ อัตราส่วนและวิธีใช้ ชื่อผู้ปฏิบัติงาน สำหรับ บริเวณเก็บรักษาให้มีข้อมูลดังนี้ ชนิดสาร วันเดือนปีและ จำนวนที่เก็บรักษา วันเดือนปีที่ผลิตหรือหมดอายุ วันเดือนปีที่ใช้หมด กำจัด หรือทำลาย	ข้อกำหนดหลัก
3.5 เครื่องมือ และอุปกรณ์ การเกษตร	3.5.1 ต้องออกแบบ ติดตั้งเครื่องมือและจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการเตรียมเมล็ดพันธุ์และวัสดุเพาะ การเพาะ และการเก็บเกี่ยว เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถทำความสะอาดได้อย่างทั่วถึง ฆ่าเชื้อได้ตามความจำเป็น และบำรุงรักษาได้	ข้อกำหนดหลัก
	3.5.2 ต้องมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตทำจากวัสดุที่ไม่เป็นพิษ	ข้อกำหนดหลัก
	3.5.3 ควรมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตเพียงพอและมีสภาพใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์	ข้อกำหนดรอง
	3.5.4 ต้องทำความสะอาดอุปกรณ์ที่ใช้ในการเพาะและเก็บเกี่ยวอย่างเพียงพอ และฆ่าเชื้อตามความจำเป็น ก่อนการใช้งาน	ข้อกำหนดหลัก
3.6 การจัดการ ในขั้นตอน การผลิต	3.6.1 ควรคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่ไม่มีความเสียหายและไม่มีร่องรอยจากการทำลายของศัตรูพืชก่อนนำไปเพาะ	ข้อกำหนดรอง
	3.6.2 ต้องล้างเมล็ดพันธุ์ด้วยน้ำสะอาดเพื่อกำจัดสิ่งสกปรก ก่อนการเพาะ	ข้อกำหนดหลัก
	3.6.3 ต้องมีการจัดการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ก่อโรคที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ก่อนการเพาะ	ข้อกำหนดหลัก
	3.6.4 ต้องใช้น้ำสะอาดในการล้าง แช่เมล็ดพันธุ์ และในกระบวนการเพาะพืชงอกและพืชต้นอ่อน	ข้อกำหนดหลัก

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
	3.6.5 ต้องมีวิธีการให้น้ำและแสงสว่างที่เหมาะสมกับความต้องการของพืชแต่ละชนิด	ข้อกำหนดหลัก
3.7 การกำจัดของเสียและสิ่งของที่ไม่ใช้หรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต	3.7.1 ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการระบายน้ำและการกำจัดของเสียอย่างเพียงพอ	ข้อกำหนดหลัก
	3.7.2 ควรแยกของเสียและสิ่งของที่ไม่ใช้หรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตให้ชัดเจน มีที่ทิ้งขยะให้เพียงพอ ระบุจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน รวมถึงมีการลดของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต เช่น การนำไปใช้ซ้ำ รีไซเคิล หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น	ข้อกำหนดรอง
	3.7.3 ต้องกำจัดของเสียจากการผลิตด้วยวิธีการที่เหมาะสม และมีวิธีการขนย้ายออกนอกสถานที่ผลิตอย่างถูกสุขลักษณะ	ข้อกำหนดหลัก
3.8 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	3.8.1 ต้องเก็บเกี่ยวพืชงอกและพืชต้นอ่อนอย่างถูกสุขลักษณะ	ข้อกำหนดหลัก
	3.8.2 กรณีที่มีการล้างพืชงอกและพืชต้นอ่อนที่เก็บเกี่ยวแล้ว ต้องใช้น้ำที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน น้ำบริโภคหรือเทียบเท่า และเปลี่ยนน้ำตามความเหมาะสมเพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้าม	ข้อกำหนดหลัก
	3.8.3 ต้องบรรจุพืชงอกและพืชต้นอ่อนอย่างถูกสุขลักษณะ ภาชนะบรรจุและวัสดุอุปกรณ์ที่สัมผัสโดยตรงกับพืชงอกและพืชต้นอ่อนต้องสะอาดและฆ่าเชื้อได้ตามความจำเป็น อยู่ในสภาพดี และสามารถป้องกันการปนเปื้อน	ข้อกำหนดหลัก
	3.8.4 ควรเก็บพืชงอกและพืชต้นอ่อนที่บรรจุหีบห่อแล้วในสภาพที่สามารถป้องกันฝุ่น สิ่งสกปรก และสิ่งปนเปื้อนอื่นๆ และเก็บรักษาไว้ที่อุณหภูมิต่ำที่เหมาะสมสำหรับแต่ละผลิตผล เพื่อลดการเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์และยืดอายุของผลิตผล	ข้อกำหนดรอง
	3.8.5 ควรสุ่มเก็บตัวอย่างพืชงอกและพืชต้นอ่อนที่ผลิตอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อส่งห้องปฏิบัติการตรวจสอบปริมาณจุลินทรีย์ก่อโรคและสารพิษตกค้าง หากพบค่าเกินมาตรฐานหรือข้อกำหนดในกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้ตรวจสอบหาสาเหตุของปัญหาและดำเนินการแก้ไขหรือป้องกัน รวมทั้งบันทึกข้อมูลสาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไขหรือป้องกันไว้	ข้อกำหนดรอง

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
3.9 การบำรุงรักษา การทำความสะอาด และการป้องกัน กำจัดสัตว์พาหะนำเชื้อ	3.9.1 ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการทำความสะอาดและฆ่าเชื้ออย่างเพียงพอ	ข้อกำหนดหลัก
	3.9.2 ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล เช่น อ่างล้างมือและอุปกรณ์ล้างมือ ห้องสุขา เพียงพอสำหรับผู้ปฏิบัติงาน โดยจัดให้อยู่ในบริเวณที่ไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน และห้องสุขาต้องไม่เปิดตรงสู่บริเวณผลิต	ข้อกำหนดหลัก
	3.9.3 ต้องทำความสะอาดบริเวณการผลิต เครื่องมือและอุปกรณ์ตามแผนการทำความสะอาดที่กำหนดไว้	ข้อกำหนดหลัก
	3.9.4 ควรดูแลรักษา ซ่อมแซม บริเวณการผลิต เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้อย่างสม่ำเสมอ ตามแผนการบำรุงรักษา เพื่อให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์	ข้อกำหนดรอง
	3.9.5 ต้องเฝ้าระวังสัตว์พาหะนำเชื้อ เช่น นก หนู โดยการสำรวจที่อยู่อาศัยและร่องรอยการเข้าทำลายอย่างสม่ำเสมอ หากพบสัตว์พาหะนำเชื้อต้องมีวิธีกำจัดที่ถูกต้องโดยไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์ และมีมาตรการป้องกันสัตว์พาหะนำเชื้อที่เหมาะสม	ข้อกำหนดหลัก
3.10 บุคลากร	3.10.1 ผู้ปฏิบัติงานที่อยู่ในกระบวนการผลิตพืชออกและพืชต้นอ่อน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ หรือได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร และการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อในกระบวนการผลิต อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	ข้อกำหนดหลัก
	3.10.2 ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ ความเข้าใจ หรือได้รับการฝึกอบรม สุขลักษณะส่วนบุคคล เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกสุขลักษณะ และมีการทบทวนความรู้อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	ข้อกำหนดหลัก
	3.10.3 ผู้ปฏิบัติงานต้องไม่เป็นโรคติดต่อหรือโรคนำรังเกียจตามข้อกำหนดของกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ข้อกำหนดหลัก
	3.10.4 ผู้ที่สัมผัสกับผลิตภัณฑ์โดยตรงโดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยว ต้องรักษาสุขลักษณะส่วนบุคคลอย่างสม่ำเสมอ และมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์	ข้อกำหนดหลัก
	3.10.5 ผู้ปฏิบัติงานควรได้รับการตรวจสุขภาพในรายการกลุ่มโรคที่สามารถติดต่อหรือปนเปื้อนสู่อาหาร เช่น โรคทางเดินอาหาร โรคทางเดินหายใจ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	ข้อกำหนดรอง

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
3.11 บันทึกข้อมูลและการตามสอบ	3.11.1 ต้องมีบันทึกข้อมูลที่เป็นปัจจุบันของการผลิตในแต่ละรอบ เพื่อให้สามารถตรวจรับรองและตามสอบสินค้าได้ ตัวอย่างบันทึกข้อมูล ได้แก่ 1) ผลวิเคราะห์น้ำ (เมื่อมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัย) (ข้อ 3.1.1) และผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำด้านจุลินทรีย์ก่อโรคเพื่อเฝ้าระวัง (ข้อ 3.1.2) 2) ข้อมูลของแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์และวัสดุเพาะ (ข้อ 3.3.3) 3) ข้อมูลการใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร (ข้อ 3.4.1 และข้อ 3.4.5) 4) ผลวิเคราะห์สารพิษตกค้าง (กรณีที่มีการใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรไม่ตรงตามคำแนะนำ) (ข้อ 3.4.2) 5) ข้อมูลการใช้สารฆ่าเชื้อหรือสารทำความสะอาดเพื่อจัดการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ก่อโรคที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ก่อนการเพาะ (ข้อ 3.4.3 และข้อ 3.4.5) 6) ข้อมูลการใช้สารฆ่าเชื้อหรือสารทำความสะอาดบริเวณการผลิต เครื่องมือและอุปกรณ์ (ข้อ 3.4.4 และข้อ 3.4.5) 7) บัญชีรายชื่อวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรและสารเคมีที่เก็บไว้ในบริเวณเก็บรักษา (ข้อ 3.4.5) 8) ผลการสุ่มตรวจสอบปริมาณจุลินทรีย์ก่อโรคและสารพิษตกค้างของตัวอย่างพืชออกและพืชต้นอ่อน (ข้อ 3.8.5) 9) แผนการทำความสะอาดและการบำรุงรักษาบริเวณผลิต เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ (ข้อ 3.9.3 และข้อ 3.9.4) 10) ผลการเฝ้าระวัง กำจัด และป้องกันสัตว์พาหะนำเชื้อ (ข้อ 3.9.5) 11) ประวัติการฝึกอบรม (ข้อ 3.10.1 และข้อ 3.10.2) 12) ผลการตรวจสุขภาพ (ข้อ 3.10.5) 13) ข้อมูลการจำหน่ายผลิตผล (ข้อ 3.11.2) 14) ข้อมูลสาเหตุและแนวทางแก้ปัญหา กรณีผลิตผลมีการปนเปื้อนหรือพบค่าเกินมาตรฐานหรือข้อกำหนดในกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (ข้อ 3.8.5 และข้อ 3.11.4) 15) ข้อมูลการทบทวนการปฏิบัติงาน (ข้อ 3.11.5)	ข้อกำหนดหลัก

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
	3.11.2 ควรระบุรุ่นผลิตผล หรือดิตรหัส หรือเครื่องหมายแสดงแหล่งผลิต หรือวันที่เก็บเกี่ยว และปริมาณผลิตผลที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและขนย้าย หรือบรรจุเพื่อจำหน่าย เพื่อให้สามารถตรวจสอบที่มาของผลิตผลได้	ข้อกำหนดรอง
	3.11.3 ต้องเก็บรักษาสันทิทข้อมูลไม่น้อยกว่า 2 ปี	ข้อกำหนดหลัก
	3.11.4 กรณีพบผลิตผลมีการปนเปื้อนหรืออาจมีโอกาการปนเปื้อน ต้องแยกผลิตผลและป้องกันไม่ให้เกิดการนำไปจำหน่าย หากพบหลังจากจำหน่ายแล้วให้รีบแจ้งผู้รับซื้อผลิตผลทันที	ข้อกำหนดหลัก
	3.11.5 ควรทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หรือทบทวนบันทึกข้อมูลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจในกระบวนการผลิตและปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวมถึงเก็บบันทึกข้อมูลการทบทวนและแก้ไขไว้	ข้อกำหนดรอง